

NTK

50°6'14.083"N, 14°23'26.365"E
Národní technická knihovna
National Technical Library

Národní technická knihovna

Oddělení Digitální Národní technické knihovny

Zařazení šedé literatury do Národního úložiště šedé literatury

Zpracovala: Mgr. Iveta Fürstová

Praha 2011

OBSAH

Obsah	2
Úvod.....	3
1. Co vkládat do Národního úložiště šedé literatury?	4
2. Právní režimy šedé literatury.....	5
3. Jaké podmínky musí splňovat šedá literatura, aby mohla být vložena do NUŠL?. 7	
3.1 Šedá literatura v právním režimu: zaměstnanecké dílo.....	7
3.2 Šedá literatura v právním režimu: školní dílo	12
3.3 Šedá literatura v právním režimu: individuální dílo.....	12
4. Použité prameny a literatura	15
Příloha č. 1 Návod na převod do PDF	16

ÚVOD

Cílem tohoto textu je poskytnout základní informace o tom, jaké právní podmínky musí šedá literatura splňovat, aby mohla být zařazena do Národního úložiště šedé literatury. Obecně lze říci, že zásadním dokumentem, který musí autor či instituce prostudovat, než vloží jakýkoliv druh šedé literatury do NUŠL, je smlouva, kterou uzavřel autor s vydavatelem. Ve smlouvách uzavřených v minulosti je třeba hledat důvody, které by znemožňovaly veřejné zpřístupnění (např. výhradnost licence, tajné informace, receptury, atd.) a pro smlouvy budoucí je dobré počítat s větou o možnosti „zpřístupnění ve veřejně přístupné elektronické databázi“.

Text je rozdělen do tří kapitol. První kapitola stručně shrnuje co do NUŠL vkládat a v jakém formátu. Ve druhé kapitole jsou objasněny pojmy zaměstnanecké dílo, školní dílo a individuální dílo, což je velmi důležité pro další orientaci ve třetí kapitole. Ta obsahuje přehledné tabulky, které popisují jak postupovat při vkládání jednotlivých druhů dokumentů šedé literatury. Každá tabulka zahrnuje typ dokumentu (název vycházející z typologie šedé literatury NUŠL), popis (charakteristika dokumentu), právní režim (jde-li o zaměstnanecké, školní či individuální dílo) a zpřístupnění, kde jsou v bodech popsány možnosti zveřejnění díla v digitálním repozitáři.

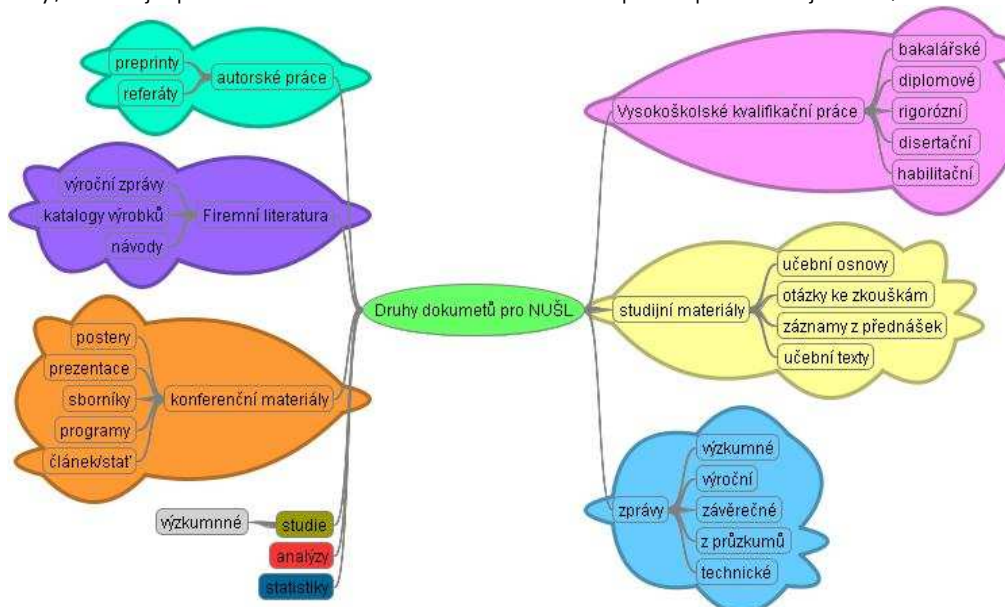
1. CO VKLÁDAT DO NÁRODNÍHO ÚLOŽIŠTĚ ŠEDÉ LITERATURY?

Národní úložiště šedé literatury (dále jen NUŠL) je digitální repozitář sloužící ke sběru, archivaci a zpřístupňování ověřené šedé literatury uživatelům z oblasti vědy, výzkumu a vzdělávání.

NUŠL má dvě části. První z nich je **Digitální repozitář NUŠL**¹, který je určen ke shromažďování a archivaci šedé literatury vznikající v České republice v elektronické podobě a starších digitalizovaných zdrojů šedé literatury. Druhou částí je **Centrální rozhraní NUŠL**², které slouží k vyhledávání a zveřejňování šedé literatury.

Co vkládat do NUŠL?

NUŠL je oficiální digitální repozitář šedé literatury, a proto je nutné zvážit, zda konkrétní dokument do repozitáře opravdu patří. Při rozhodování Vám jistě napoví názvy jednotlivých sbírek v Digitálním repozitáři NUŠL, které kopírují zvolenou typologii dokumentů. Obecně by měla být do repozitáře ukládána veškerá **veřejná** šedá literatura, která vzniká na území ČR, především šedá literatura vzniklá z veřejných prostředků. Tedy všechny dokumenty, které je potřeba dlouhodobě archivovat a zpřístupnit veřejnosti (viz Obr. 1).

Obr. 1 Typologie šedé literatury podle druhů dokumentů (http://nusl.techlib.cz/index.php/Typologie_dokumentu)

Co musí dokument obsahovat?

Každý dokument, který je vkládán do NUŠL, by měl obsahovat v textu dokumentu název díla, jméno autora/ů a datum vzniku (zveřejnění), případně název instituce, ve které autor dokumentu pracuje.

Formáty:

Pro zachování jednotnosti je nutné ukládat dokumenty do NUŠL pouze v předepsaných formátech. Pro text byl zvolen formát .pdf. Pokud nemáte na svém počítači

¹ <http://invenio.ntkcz.cz/>

² www.nusl.cz

nainstalovaný Adobe PDF Creator, či jiný software, který by podporoval konvertování textových dokumentů do .pdf, doporučujeme využít online **PDF Converter** - <http://www.freepdfconvert.com/>. Vedle drahých komerčních programů ovšem převod umožňuje také například kancelářský balík OpenOffice.org, který je volně k stažení na internetu. Novinkou je možnost převodu dokument do formátu .pdf přímo v šabloně Digitálního repozitáře NUŠL (viz Příloha č. 1)

Všechny povolené formáty

- Text - .pdf
- Obrázky – .jpg
- Video –.mp4
- Audio – .mp3

Přílohy a doprovodný materiál v dílech:

U obrazových příloh (fotografie, ilustrace, obrázky, grafy, tabulky, aj.) je nutné uvést popisky včetně uvedení autorství a zdroje. Toto se týká rovněž prezentací a posterů.

2. PRÁVNÍ REŽIMY ŠEDÉ LITERATURY

Tato doporučení vychází z typologie NUŠL a z výsledků právní expertizy Digitální zpracování tzv. šedé literatury pro Národní úložiště šedé literatury,³ která poskytuje rozbor právních vztahů vznikajících mezi NTK, producenty šedé literatury a provozovateli databází. Zmíněné právní vztahy plynou z elektronického zpracování, uchování a zpřístupňování šedé literatury a vysokoškolských kvalifikačních prací (dále jen VŠKP) v NUŠL.

Z výsledků právní expertizy vyplynulo, že jakékoliv dílo spadající do kategorie šedé literatury se řídí Zákonem č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), jak vyplývá z pozdějších změn. Jakýkoliv druh šedé literatury je podle tohoto zákona považován za autorské dílo.⁴ K takovému dílu se váží autorská práva, která zahrnují osobnostní a majetkovou složku.⁵ Osobnostní složka autorských práv se váže bezprostředně k osobě autora, ale pro pořizování a vedení databází šedé literatury je mnohem důležitější majetková složka autorských práv, která zahrnuje práva příslušné dílo užívat.

Z právního hlediska je nutné se zaměřit na otázku, jaké právní režimy mají dokumenty šedé literatury, tj. v jaké situaci a k jakému účelu vznikají (viz Tabulka 1). Zaměstnavatel (např. výzkumný ústav, univerzita, firma, ministerstvo atp.) může do NUŠL zařadit díla zaměstnanecká a školní, protože k nim podle autorského zákona vykonává, jakožto zaměstnavatel, majetková autorská práva.

Pod pojmem **zaměstnanecké dílo** rozumíme dílo, které „autor vytvořil ke splnění svých povinností vyplývajících z pracovněprávního či služebního vztahu k zaměstnavateli nebo z pracovního vztahu mezi družstvem a jeho členem“.⁶ Podle současného autorského zákona (Zákon č. 121/2000 Sb.) náleží u zaměstnaneckého díla autorovi osobnostní autorská práva, ale „není-li sjednáno jinak, zaměstnavatel vykonává svým jménem a na svůj účet

---

³ POLČÁK, Radim. *Digitální zpracování tzv. šedé literatury pro Národní úložiště šedé literatury* [online]. 2009. [cit. 2010-09-02]. Dostupné z [www: http://nusl.techlib.cz/images/Pravni_exp_NUSL.pdf](http://nusl.techlib.cz/images/Pravni_exp_NUSL.pdf)

⁴ § 2 odst. 1 autorského zákona.

⁵ § 10 autorského zákona

⁶ § 58 autorského zákona

autorova majetková práva".⁷ Vykonává-li tedy zaměstnavatel majetková práva autorská, má se za to, že autor svolil ke zveřejnění díla, jeho úpravám, zpracování, překladu, uvádění díla na veřejnost pod jménem zaměstnavatele, nebylo-li dohodnuto s autorem jinak. Například výroční zpráva výzkumného ústavu, jenž byla sepsána společně konkrétními vědeckými pracovníky, tak může být zveřejněna s autorskou doložkou označující za autora pouze výzkumný ústav.⁸

Předchozí autorský zákon, tj. Zákon č. 35/1965 Sb., naopak stanovil silnější pozici pro autora díla, což znamená, že zaměstnavatel mohl s dílem nakládat pouze se souhlasem autora! Podobná úprava platí i pro zaměstnanecká díla vytvořená před rokem 1965. Tímto právním předpisem se řídí zaměstnanecká díla, která vznikla před 1. prosincem 2000, a pro nakládání s nimi je třeba získat souhlas přímo od autorů.

Školní díla vytváří studenti v průběhu studia a jejich účelem je prokázat splnění studijních povinností nebo dosažení dostatečné úrovně odbornosti k udělení akademického titulu. Zde se jedná o nejrůznější formy průběžných studijních plnění, jako jsou např. seminární nebo semestrální práce, ale též vysokoškolské kvalifikační práce (dále jen VŠKP), na které se vztahuje současně autorský zákon⁹ a Zákon č. 111/1998 Sb., zákon o vysokých školách a o změně a doplnění některých dalších zákonů (o vysokých školách) a Zákon č. 552/2005 Sb., kterým se mění zákon č. 111/1998 Sb.

Individuální dílo je autorské dílo, které vytvořil autor nezávisle na svém zaměstnání a sám jej publikuje. Takové dílo může do NUŠL vložit autor.

Tabulka 1.

Dílo	Autor	Účel	Typologie NUŠL
Zaměstnanecké dílo	výzkumník nebo výzkumný tým pro svého zaměstnavatele resp. pro poskytovatele dotace	vykazování akademických aktivit (nejčastěji ve výzkumu a vývoji pro potřeby poskytovatelů dotací); sdílení myšlenek k odborné diskusi (typicky při konferencích, v procesu psaní rozsáhlejších publikací, při výuce apod.)	zprávy (výroční zpráva, výzkumná zpráva, dílčí a závěrečná zpráva z projektu, technická zpráva, zpráva z průzkumů, statistická zpráva, nálezořvá zpráva), konferenční materiály (sborník nebo příspěvek ze sborníku, prezentace, poster, abstrakt a doprovodné konferenční materiály), firemní literatura (katalogy, firemní časopisy, návody a příručky) a autorské práce (preprint, postprint).
Školní dílo	student	plnění studijních či kvalifikačních povinností	vysokoškolské kvalifikační práce (bakalářské, magisterské, disertační a habilitační)

⁷ Tamtéž.

⁸ Více viz POLČÁK, R. *Právní aspekty šedé literatury* [online]. PEJŠOVÁ, P. (ed.). Repozitáře šedé literatury. Zlín: 2010. s. 73 - 75. [cit. 2011-06-28]. Dostupný z [www: http://nysl.techlib.cz/images/Book.pdf](http://nysl.techlib.cz/images/Book.pdf).

⁹ § 60 autorského zákona

Individuální autorské dílo	dílo vytváří nezávislý autor a sám jej pak i publikuje	sdílení myšlenek k odborné diskusi	autorské práce (preprint, postprint) konferenční materiály (sborník nebo příspěvek ze sborníku, prezentace, poster, abstrakt a doprovodné konferenční materiály),
----------------------------	--	------------------------------------	--

3. JAKÉ PODMÍNKY MUSÍ SPLŇOVAT ŠEDÁ LITERATURA, ABY MOHLA BÝT VLOŽENA DO NUŠL?

Aby mohly být dokumenty šedé literatury vloženy do NUŠL, musí splňovat některé právní podmínky nebo je třeba dát na některé právní skutečnosti dobrý pozor. Tato kapitola by měla alespoň částečně napomoci osobám, které vkládají šedou literaturu do NUŠL. Níže uvedené tabulky byly vypracovány pro jednotlivé druhy dokumentů podle typologie NUŠL. V podkapitole 3.1 najdete doporučení pro šedou literaturu v právním režimu zaměstnanecké dílo Podkapitola 3.2 obsahuje doporučení pro šedou literaturu v právním režimu školní dílo a podkapitola 3.3 pro individuální dílo.

Každá tabulka obsahuje **typ** šedé literatury (např. výroční zpráva), dále **popis**, tj co je to za dokument, a **právní režim**. V posledním řádku tabulky je uvedeno **zpřístupnění**, kde se nachází popis možností zpřístupnění, upozornění na problematická místa u dokumentů šedé literatury (např. že je třeba zkontrolovat zda existuje jakákoliv smlouva, která nějak upravuje zacházení s dílem, případně výsledkem projektu atd.) nebo obsahuje doporučení, kdo a za jakých podmínek může dílo do NUŠL vložit.

3.1 Šedá literatura v právním režimu: zaměstnanecké dílo

Zprávy:

Typ	Výroční zpráva
Popis	Výroční zpráva je oficiální dokument instituce, jehož vyhotovení ustanovuje Zákon č. 563/1991 Sb. v §21. Účelem výroční zprávy je uceleně, vyváženě a komplexně informovat o vývoji jejich výkonnosti, činnosti a stávajícím hospodářském postavení většinou formou brožury, obsahující zákonem dané finanční údaje a další důležité informace o instituci. Výroční zpráva obsahuje též účetní závěrku a zprávu auditora.
Právní režim	Zaměstnanecké dílo
Zpřístupnění	Majetkovými právy autorskými disponuje instituce, která má oprávnění k zařazení výroční zprávy do Digitálního repozitáře NUŠL.

Typ	Výzkumná zpráva
Popis	Zpráva uvádějící údaje o řešení výzkumného úkolu, jeho postupu a dosažených výsledcích. ¹⁰
Právní režim	Zaměstnanecké dílo
Zpřístupnění	K výzkumné zprávě vytvořené jedním nebo více autory (zaměstnanci) v rámci pracovního úkolu vykonává majetková práva autorská příslušná instituce,

¹⁰ Výzkumná zpráva [online]. Vydavatelství VŠCHT. [cit. 2011-06-28]. Dostupné z [www: http://vydavatelstvi.vscht.cz/knihy/uid_es-005/hesla/vYzkumna_zprAva.html](http://vydavatelstvi.vscht.cz/knihy/uid_es-005/hesla/vYzkumna_zprAva.html)

	kteřá má oprávnění k zařazení výzkumné zprávy do Digitálního repozitáře NUŠL.
--	---

Typ	Závěrečná zpráva z projektu
Popis	Zpráva uvádějící údaje o řešení a konečných výsledcích projektu. Zpráva se zpravidla skládá ze dvou částí, a to s popisem průběhu řešení projektu, z popisu dosažených výsledků a druhou částí pak je popis vyúčtování projektu.
Právní režim	Zaměstnanecké dílo
Zpřístupnění	Závěrečnou zprávu z projektu zpracovává příjemce dotace pro poskytovatele, kterým je zpravidla grantová agentura. Majetkovými právy autorskými k závěrečné zprávě z projektu disponuje poskytovatel dotace, který má oprávnění k zařazení do Digitálního repozitáře NUŠL. Poskytovatelem může být např. GA ČR, interní grantová agentura instituce, ministerstvo, atd.

Typ	Průběžná (dílčí) zpráva z projektu
Popis	Zpráva uvádějící údaje o řešení, průběhu a dílčích výsledcích projektu.
Právní režim	Zaměstnanecké dílo
Zpřístupnění	Průběžnou zprávu z projektu zpracovává příjemce dotace pro poskytovatele, kterým je zpravidla grantová agentura. Majetkovými právy autorskými k průběžné zprávě z projektu disponuje poskytovatel, který má oprávnění k zařazení do Digitálního repozitáře NUŠL.

Typ	Technická zpráva
Popis	Dokument související s přípravou, realizací a hodnocením určitého výzkumu, který obsahuje rozbor a charakteristiku průběhu i výsledků řešení daného úkolu. Je výsledkem činnosti průmyslových podniků, komerčních organizací, vědeckých institucí apod.
Právní režim	Zaměstnanecké dílo
Zpřístupnění	K technické zprávě vytvořené jedním nebo více autory (zaměstnanci) v rámci pracovního úkolu vykonává majetková práva autorská příslušná instituce, která má oprávnění k zařazení technické zprávy do Digitálního repozitáře NUŠL.

Typ	Grantová zpráva
Popis	Zpráva uvádějící údaje o řešení grantu, jeho postupu a dosažených výsledcích.
Právní režim	Zaměstnanecké dílo
Zpřístupnění	Grantovou zprávu zpracovává řešitel grantu pro poskytovatele (grantová agentura). Majetkovými právy autorskými k závěrečné zprávě z projektu disponuje poskytovatel, který má oprávnění k zařazení do Digitálního repozitáře NUŠL.

Typ	Zpráva z průzkumu
Popis	Zpráva uvádějící výsledky průzkumu konkrétní problematiky a dokumentaci.
Právní režim	Zaměstnanecké dílo
Zpřístupnění	Ke zprávě z průzkumů vykonává majetková práva autorská instituce, pro niž byla zpráva vytvořena. Tato instituce má oprávnění k zařazení zprávy do Digitálního repozitáře NUŠL.

Typ	Statistická zpráva
------------	---------------------------

Popis	Zpráva obsahující shromážděné, analyzované a zpracované informace, které kvantitativně charakterizují zákonitosti jevů ve spojitosti s jejich kvalitativním obsahem.
Právní režim	Zaměstnanecké dílo
Zpřístupnění	Ke statistické zprávě vykonává majetková práva autorská instituce, pro niž byla zpráva vytvořena. Tato instituce má oprávnění k zařazení statistické zprávy do Digitálního repozitáře NUŠL.

☒ Pozn: Zaměstnanecké dílo vzniklé před 1. 12. 2000 se řídí podle zákona č. 35/1965 Sb., který stanovil silnější pozici pro autora díla. Zaměstnavatel může s dílem nakládat pouze se souhlasem autora! Zde je třeba uzavřít s autorem (např. současným či bývalým zaměstnancem) licenční smlouvu.

Konferenční materiály:

Typ	Sborník
Popis	Sborník je na hraně mezi publikovanou a nepublikovanou literaturou. Je to neperiodická publikace obsahující soubor samostatných, tematicky rámcově příbuzných textů, který může mít i ISBN, ale přesto patří do šedé literatury. Je tzv. literaturou polopublikovanou, tj. ne vždy snadno dostupnou jak v tištěné tak v elektronické podobě. Autorem sborníku jakožto díla souborného je jeho editor. Autory jednotlivých příspěvků jsou pak jejich vyhotovitelé, a co je možno se sborníkem dělat do značné míry určují také smlouvy uzavřené s nimi.
Právní režim	Zaměstnanecké dílo (Pokud editor vytvořil sborník v rámci plnění svých pracovních úkolů, jde o dílo zaměstnanecké).
Zpřístupnění	<ol style="list-style-type: none"> 1. Je-li vydavatelem sborníku instituce A, která jej chce vložit do NUŠL, záleží na tom jakou licenční smlouvu uzavřela s autory příspěvků. 2. Instituce A má k dispozici sborník vydaný institucí B, ve kterém je otištěn příspěvek zaměstnance instituce A. Může instituce A vložit do NUŠL celý sborník vydaný institucí B? Rozhodně ne, pokud se sborník nenachází v režimu volných licencí. Celý sborník může do NUŠL vložit jen instituce B. Zda může instituce A vložit do NUŠL příspěvek svého zaměstnance záleží na licenční smlouvě uzavřené s vydavatelem sborníku (institucí B).

Typ	Příspěvek ze sborníku
Popis	Studie vytvořená v souladu s tématem konference a určená k publikaci v konferenčním sborníku.
Právní režim	Zaměstnanecké dílo
Zpřístupnění	<ol style="list-style-type: none"> 1. Autor vytvořil příspěvek do sborníku jako zaměstnanecké dílo pro instituci A, která jej otiskla ve sborníku, jehož je sama vydavatelem. Instituce A může příspěvek vložit do NUŠL. 2. Autor vytvořil příspěvek do sborníku jako zaměstnanecké dílo v instituci A. Sborník vydala instituce B, s níž autor neuzavřel žádnou licenční smlouvu. Zde platí, že pokud nebyla licenční smlouva uzavřena písemně, byla uzavřena ústně a má povahu nevýhradní licence. Instituce A může příspěvek svého zaměstnance vložit do NUŠL. 3. Autor vytvořil příspěvek do sborníku jako zaměstnanecké dílo v instituci A. Sborník vydala instituce B, s níž autor uzavřel nevýhradní licenční smlouvu. Instituce A může příspěvek svého zaměstnance

	<p>vložit do NUŠL. (Pozn. v případě, že se nejedná o zaměstnanecké dílo, může instituce vložit se souhlasem autora)</p> <p>4. Autor vytvořil příspěvek do sborníku jako zaměstnanecké dílo v instituci A. Sborník vydala instituce B, s níž autor uzavřel výhradní (exkluzivní) licenční smlouvu. Instituce A tento příspěvek do NUŠL vložit nemůže!</p>
--	--

☑ Pozn: V případě, že má příspěvek více autorů a jen jeden je z instituce A, musí instituce A získat souhlas se zveřejněním od ostatních autorů.

Typ	Prezentace
Popis	Prezentace je výstup před publikem, kdy řečník pro názornější předávání informací a zvýšení pozornosti posluchačů při své řeči ukazuje přehledné podpůrné materiály, které si předem připravil. Jednotlivým stránkám - listům těchto materiálů říkáme „snímky“ (slides), na nichž mohou být texty, obrázky, tabulky, grafy, diagramy, atd.
Právní režim	Zaměstnanecké dílo
Zpřístupnění	Vytvořil-li autor prezentaci při plnění pracovního úkolu (např. prezentace výzkumného úkolu instituce) a je-li zaměstnaneckým dílem, vykonává zde majetková práva autorská zaměstnavatel, který má oprávnění k zařazení prezentace do Digitálního repozitáře NUŠL. POZOR: Obrázky, fotografie, grafy, tabulky aj. použité v prezentaci musí být řádně ocitovány (tj. musí být uveden zdroj)!!!

Typ	Poster
Popis	Poster je jedním z prostředků pro prezentaci na konferencích, jehož úkolem je přehledně shrnout celý vědcův záměr a jeho myšlenky srozumitelně reprodukovat. Je zpravidla 120 cm široký a 180 cm vysoký.
Právní režim	Zaměstnanecké dílo
Zpřístupnění	Byl-li poster vytvořen pro potřeby plnění pracovního úkolu (např. pro prezentaci výzkumného úkolu instituce), je zaměstnaneckým dílem. Majetková práva autorská zde vykonává zaměstnavatel, který má oprávnění k zařazení posteru do Digitálního repozitáře NUŠL.

Typ	Abstrakt
Popis	Abstrakt je stručný výtah konferenčního příspěvku.
Právní režim	Zaměstnanecké dílo
Zpřístupnění	Váže-li se abstrakt ke konferenčnímu příspěvku, jenž byl vytvořen v rámci plnění pracovního úkolu, pak je abstrakt rovněž zaměstnaneckým dílem. Instituce může abstrakt svého zaměstnance vložit do Digitálního repozitáře NUŠL.

Typ	Program, pozvánka, atd.
Popis	Doprovodné konferenční materiály
Právní režim	Zaměstnanecké dílo)
Zpřístupnění	Lze v NUŠL zpřístupnit doprovodné konferenční materiály z jakékoliv vlastní akce instituce.

☒ Pozn: Zaměstnanecké dílo vzniklé před 1. 12. 2000 se řídí podle zákona č. 35/1965 Sb., který stanovil silnější pozici pro autora díla. Zaměstnavatel může s dílem nakládat pouze se souhlasem autora! Zde je třeba uzavřít s autorem (např. současným či bývalým zaměstnancem) licenční smlouvu

Autorské práce:

Typ	Preprint
Popis	Preprint je z hlediska autora termín pro článek před recenzním řízením. Z pohledu některých vydavatelů je preprint obsahově konečná podoba článku s dokončeným recenzním řízením, ale bez konečného formování pro tisk. ¹¹
Právní režim	Zaměstnanecké dílo
Zpřístupnění	<ol style="list-style-type: none"> 1. Autor vytvořil článek jako zaměstnanecké dílo pro instituci A, jehož preprint chce instituce A vložit do Digitálního repozitáře NUŠL. Autor neuzavřel s vydavatelem žádnou licenční smlouvu. Pokud opravdu nebyla uzavřena písemná licenční smlouva, pak je licence nevýhradní a instituce A může preprint článku svého zaměstnance vložit do NUŠL. V případě, že se nejedná o zaměstnanecké dílo, může být preprint článku institucí vložen se svolením autora. 2. Autor vytvořil článek jako zaměstnanecké dílo pro instituci A, jehož preprint chce instituce A vložit do Digitálního repozitáře NUŠL. Autor uzavřel s vydavatelem nevýhradní licenční smlouvu. Instituce A může preprint článku svého zaměstnance vložit do NUŠL. V případě, že se nejedná o zaměstnanecké dílo, může být preprint článku institucí vložen se svolením autora. <p>Příklad: V lednu 2011 byl vložen Ústavem XX do NUŠL preprint článku vědce z příslušného ústavu. Vědec dostal množství ohlasů, článek dopracoval a nabídl k otištění. V červenci 2011 podepsal autor exkluzivní smlouvu s nakladatelem na ten stejný, případně trochu pozměněný článek. Preprint článku vložený do Digitálního repozitáře NUŠL v lednu 2011 zde může zůstat, ale autor by na toto měl vydavatele upozornit a dohodnout se s ním.</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Autor vytvořil článek jako zaměstnanecké dílo v instituci A, jehož preprint chce instituce A vložit do Digitálního repozitáře NUŠL. Autor uzavřel s vydavatelem výhradní (exkluzivní) licenční smlouvu. Instituce A tento preprint článku do NUŠL vložit nemůže!

☑Pozn: V případě, že má příspěvek více autorů a jen jeden je z instituce A, musí instituce A získat souhlas se zveřejněním od ostatních autorů.

Typ	Postprint
Popis	Postprint označuje podobu článku, který prošel recenzním řízením.
Právní režim	Zaměstnanecké dílo
Zpřístupnění	<ol style="list-style-type: none"> 1. Autor vytvořil článek jako zaměstnanecké dílo pro instituci A, jehož postprint chce instituce A vložit do Digitálního repozitáře NUŠL. Autor neuzavřel s vydavatelem žádnou licenční smlouvu. Pokud nebyla uzavřena písemná licenční smlouva, pak je licence nevýhradní a instituce A může postprint článku svého zaměstnance vložit do NUŠL. V případě, že se nejedná o zaměstnanecké dílo, může být postprint článku institucí vložen se svolením autora. 2. Autor vytvořil článek jako zaměstnanecké dílo pro instituci A, jehož postprint chce instituce A vložit do Digitálního repozitáře NUŠL. Autor uzavřel s vydavatelem výhradní licenční smlouvu. Instituce A může

¹¹ RYGELOVÁ, Pavla. *Služba SHERPA/RoMEO – další život vědeckého článku*. Zpravodaj ÚVT MU [online]. 2009. roč. 20, č. 2, s. 12 – 17 [cit. 2011-06-29]. Dostupné z www.ics.muni.cz/bulletin/clanky_tisk/630.pdf ISSN 1212-0901.

	<p>postprint článku svého zaměstnance vložit do NUŠL. V případě, že se nejedná o zaměstnanecké dílo, může být postprint článku institucí vložen se svolením autora.</p> <p>3. Autor vytvořil článek jako zaměstnanecké dílo v instituci A, jehož postprint chce instituce A vložit do Digitálního repozitáře NUŠL. Autor uzavřel s vydavatelem výhradní (exkluzivní) licenční smlouvu. Instituce A tento postprint článku do NUŠL vložit nemůže!</p>
--	--

☒ Pozn: Zaměstnanecké dílo vzniklé před 1. 12. 2000 se řídí podle zákona č. 35/1965 Sb., který stanovil silnější pozici pro autora díla. Zaměstnavatel může s dílem nakládat pouze se souhlasem autora! Zde je třeba uzavřít s autorem (např. současným či bývalým zaměstnancem) licenční smlouvu.

3.2 Šedá literatura v právním režimu: školní dílo

Vysokoškolské kvalifikační práce:

Typ	<p>Bakalářská práce Magisterská práce Rigorózní práce Disertační práce Habilitační práce</p>
Popis	Vysokoškolské kvalifikační práce, jejichž zpracováním student při obhajobě prokazuje nabyté zkušenosti během studia a které jsou definovány v Zákonu č. 111/1998 Sb., o vysokých školách (ZVŠ).
Právní režim	Školní dílo
Zpřístupnění	V §47b ZVŠ je vysokých školám uložena povinnost nevýdělečně zveřejňovat disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby. Tyto práce musí být též nejméně pět dní před obhajobou dostupné veřejnosti, je možné si z nich pořizovat výpisy, opisy nebo rozmnoženiny. Způsob, jakým jsou práce zveřejněny v databázi kvalifikačních prací, má stanovit vnitřní předpis vysoké školy. Autor odevzdáním své práce souhlasí s takovýmto zveřejněním bez ohledu na výsledek obhajoby. Instituce (vysoká škola) vykonává k vysokoškolské kvalifikační práci majetková práva autorská a může je vložit do NUŠL.

☒ Pozn: Školní dílo vzniklé po 1. 1. 2006 se řídí podle novely zákona o vysokých školách č. 111/1998 Sb. Pro zveřejnění školního díla, které vzniklo před tímto datem, musí škola získat souhlas autora VŠKP, tj. uzavřít s ním licenční smlouvu.

3.3 Šedá literatura v právním režimu: individuální dílo

Konferenční materiály:

Typ	Sborník
Popis	Sborník je na hraně mezi publikovanou a nepublikovanou literaturou. Je to neperiodická publikace obsahující soubor samostatných, tematicky rámcově

	příbuzných textů, který může mít i ISBN, ale přesto patří do šedé literatury. Je tzv. literaturou polopublikovanou, tj. ne vždy snadno dostupnou jak v tištěné tak v elektronické podobě. Autorem sborníku jakožto díla souborného je jeho editor.
Právní režim	Individuální dílo (Pokud editor vytvořil sborník mimo plnění svých pracovních úkolů, jedná se o dílo individuální).
Zpřístupnění	Editor může sborník vložit do NUŠL, má-li s autory příspěvků uzavřené licenční smlouvy.

Typ	Příspěvek ze sborníku
Popis	Studie vytvořená v souladu s tématem konference a určená k publikaci v konferenčním sborníku.
Právní režim	Individuální dílo
Zpřístupnění	<ol style="list-style-type: none"> 1. Autor vytvořil příspěvek jako individuální dílo a chce jej vložit do NUŠL. Autor neuzavřel s vydavatelem sborníku žádnou licenční smlouvu. Nebyla-li uzavřena písemná licenční smlouva, pak je licence nevýhradní a autor může svůj příspěvek vložit do NUŠL. 2. Autor vytvořil příspěvek jako individuální dílo a chce jej vložit do NUŠL. Autor uzavřel s vydavatelem nevýhradní licenční smlouvu, což znamená, že autor může svůj příspěvek vložit do NUŠL. 3. Autor vytvořil příspěvek jako individuální dílo a chce jej vložit do NUŠL. Autor uzavřel s vydavatelem výhradní (exkluzivní) licenční smlouvu. Autor příspěvek může do NUŠL vložit pouze v případě, že to dovolí vydavatel! Nedá-li k tomu vydavatel souhlas, autor příspěvek do NUŠL vložit nemůže.

Typ	Prezentace
Popis	Prezentace je výstup před publikem, kdy řečník pro názornější předávání informací a zvýšení pozornosti posluchačů při své řeči ukazuje přehledné podpůrné materiály, které si předem připravil. Jednotlivým stránkám - listům těchto materiálů říkáme „snímky“ (slides), na nichž mohou být texty, obrázky, tabulky, grafy, diagramy, atd.
Právní režim	Individuální dílo
Zpřístupnění	Vytvořil-li autor prezentaci mimo svůj pracovní úkol, vykonává k prezentaci osobnostní i majetková práva autorská autor (např. Jan Novák), který má oprávnění k zařazení prezentace do NUŠL. POZOR: Obrázky, fotografie, grafy, tabulky aj. použité v prezentaci musí být řádně ocitovány (tj. musí být uveden zdroj)!!!

Typ	Poster
Popis	Poster je jedním z prostředků pro prezentaci na konferencích, jehož úkolem je přehledně shrnout celý vědcův záměr a jeho myšlenky srozumitelně reprodukovat. Je zpravidla 120 cm široký a 180 cm vysoký.
Právní režim	Individuální dílo
Zpřístupnění	Byl-li poster vytvořen mimo plnění pracovního úkolu je individuálním dílem. Osobnostní i majetková práva autorská zde vykonává autor, který má oprávnění k zařazení posteru do NUŠL.

Typ	Abstrakt
Popis	Abstrakt je stručný výtah konferenčního příspěvku.
Právní režim	Individuální dílo
Zpřístupnění	Váže-li se abstrakt ke konferenčnímu příspěvku, který nebyl vytvořen v rámci

	plnění pracovního úkolu, pak je abstrakt individuálním dílem. Autor může vložit abstrakt do NUŠL.
--	---

Autorské práce:

Typ	Preprint
Popis	Preprint je z hlediska autora termín pro článek před recenzním řízením. Z pohledu některých vydavatelů je preprint obsahově konečná podoba článku s dokončeným recenzním řízením, ale bez konečného formování pro tisk. ¹²
Právní režim	Individuální autorské dílo
Zpřístupnění	<ol style="list-style-type: none"> 1. Autor vytvořil článek jako individuální dílo a neuzavřel s vydavatelem žádnou licenční smlouvu. Pokud nebyla uzavřena písemná licenční smlouva, pak je licence nevýhradní a autor může preprint svého článku do NUŠL. 2. Autor vytvořil článek jako individuální dílo a uzavřel s vydavatelem nevýhradní licenční smlouvu. Autor může preprint článku vložit do NUŠL. <p>Příklad: V lednu 2011 byl vložen autorem XX do NUŠL preprint článku. Autor dostal množství ohlasů, článek dopracoval a nabídl k otištění. V červenci 2011 podepsal autor exkluzivní smlouvu s nakladatelem na ten stejný, případně trochu pozměněný článek. Preprint článku vložený do Digitálního repozitáře NUŠL v lednu 2011 zde může zůstat, ale autor by na toto měl vydavatele upozornit a dohodnout se s ním.</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Autor vytvořil článek jako individuální dílo a uzavřel s vydavatelem výhradní (exkluzivní) licenční smlouvu. Pokud to vydavatel neumožní (ve smlouvě), tak autor preprint článku do NUŠL vložit nemůže.

☑Pozn: V případě, že má příspěvek více autorů a jeden má zájem vložit příspěvek do NUŠL, musí získat souhlas se zveřejněním od ostatních autorů (nejlépe písemný).

Typ	Postprint
Popis	Postprint označuje podobu článku, který prošel recenzním řízením.
Právní režim	Individuální dílo
Zpřístupnění	<ol style="list-style-type: none"> 1. Autor vytvořil článek jako individuální dílo a jeho postprint chce vložit do NUŠL. Autor neuzavřel s vydavatelem žádnou licenční smlouvu. Nebyla-li uzavřena písemná licenční smlouva, pak je licence nevýhradní a autormůže postprint svého článku vložit do NUŠL. 2. Autor vytvořil článek jako individuální dílo, jehož postprint chce vložit do NUŠL. Autor uzavřel s vydavatelem nevýhradní licenční smlouvu a může postprint svého článku svého vložit do NUŠL. 3. Autor vytvořil článek jako individuální dílo, jehož postprint chce autor vložit do NUŠL. Autor uzavřel s vydavatelem výhradní (exkluzivní) licenční smlouvu. Autor postprint svého článku může do NUŠL vložit pouze, když to dovolí vydavatel!

¹² RYGELOVÁ, Pavla. *Služba SHERPA/RoMEO – další život vědeckého článku*. Zpravodaj ÚVT MU [online]. 2009. roč. 20, č. 2, s. 12 – 17 [cit. 2010-06-29]. Dostupné z www.ics.muni.cz/bulletin/clanky_tisk/630.pdf ISSN 1212-0901.

4. POUŽITÉ PRAMENY A LITERATURA

PEJŠOVÁ, Petra (ed.). *Repozitáře šedé literatury*. Zlín : VeRBuM, 2010. 152 s. Dostupný z WWW: <http://nysl.techlib.cz/images/Book.pdf>. ISBN 978-80-904273-5-8.

POLČÁK, Radim. *Digitální zpracování tzv. šedé literatury pro Národní úložiště šedé literatury* [online]. 2009. [cit. 2010-09-02]. Dostupné z www: http://nysl.techlib.cz/images/Pravni_exp_NUSL.pdf.

RYGELOVÁ, Pavla. *Služba SHERPA/RoMEO – další život vědeckého článku*. Zpravodaj ÚVT MU [online]. 2009. roč. 20, č. 2, s. 12 – 17 [cit. 2010-06-29]. Dostupné z www: http://www.ics.muni.cz/bulletin/clanky_tisk/630.pdf. ISSN 1212-0901.

TELEC, I. - TŮMA, P. *Autorský zákon – Komentář*. Praha: C.H. Beck, 2007, s. 380 a násl.

TŮMA, P. *Autorský zákon – Komentář*. Praha: C.H. Beck, 2007, s. 421.

Výzkumná zpráva [online]. Vydavatelství VŠCHT. [cit. 2011-06-28]. Dostupné z www: http://vydavatelstvi.vscht.cz/knihy/uid_es-005/hesla/vYzkumnA_zprAva.html.

Zákon č. 111/1998 Sb., zákon o vysokých školách a o změně a doplnění některých dalších zákonů (o vysokých školách).

Zákon č. 121/200 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), jak vyplývá z pozdějších změn.

Zákon 35/1965 Sb., o autorském právu (platil do 30.11.2000 a je brán v potaz případech starších, než toto datum).

Zákon č. 101/2000 Sb., zákon o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů (o ochraně osobních údajů).

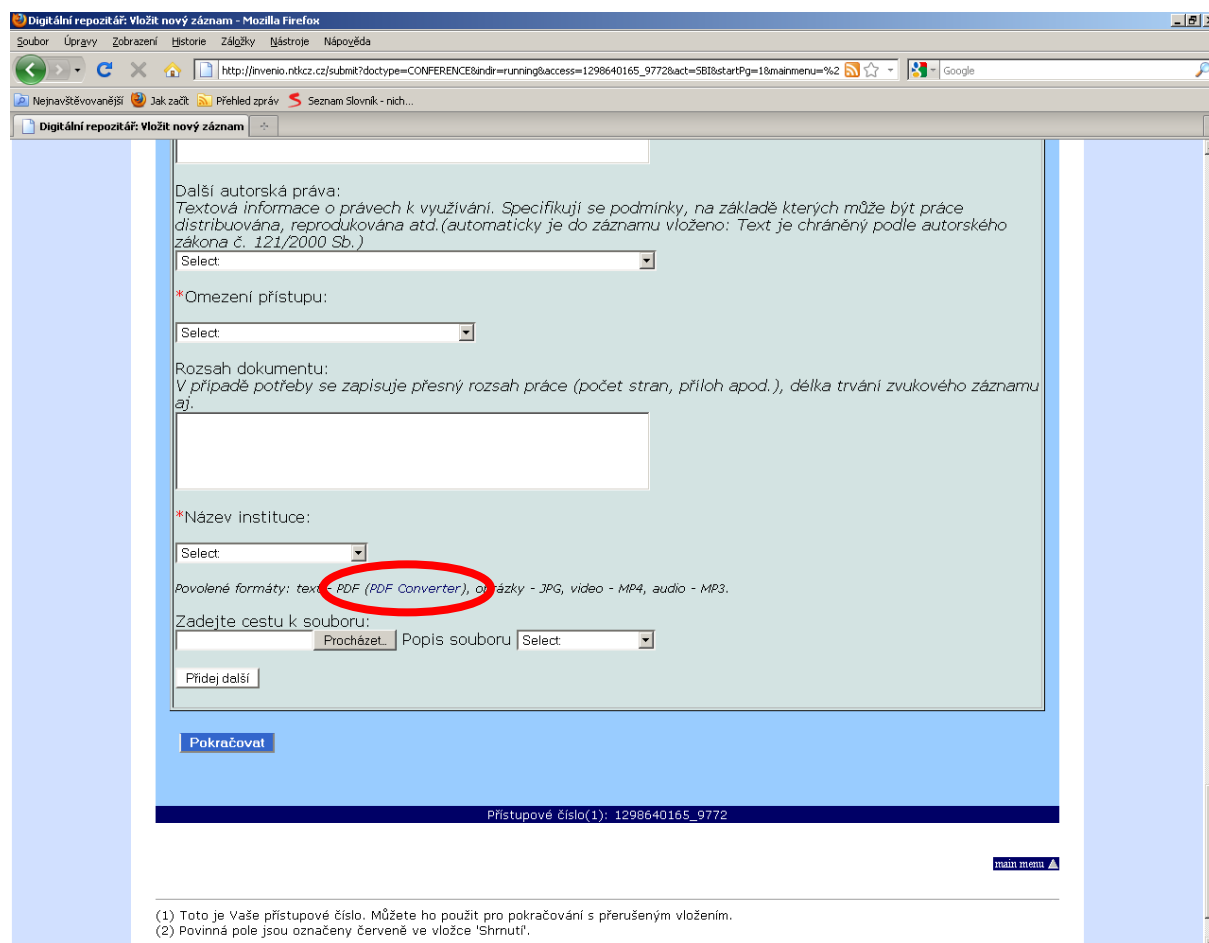
Zákon č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti a o změně některých zákonů (zákon o některých službách informační společnosti).

PŘÍLOHA Č. 1 NÁVOD NA PŘEVOD DO PDF

V metadatové šabloně v Digitálním repozitáři NUŠL se nachází přímý odkaz na PDF konvertor (Neevia Document Converter). Tento dokument poskytuje názorný návod, jak vytvořit PDF.

Návod, jak převést textový (.doc) nebo tabulkový (.xls) soubor do .pdf pomocí <http://convert.neevia.com/pdfconvert/>:

1. Na konci každé metadatové šablony v Digitálním repozitáři NUŠL v systému CDS Invenio se nachází u pole pro výběr dokumentu odkaz na PDF konvertor (viz obr. 2).

The screenshot shows a web browser window with the URL http://invenio.nkcz.cz/submit?doctype=CONFERENCE&dir=running&access=1298640165_9772&act=5B1&startPg=1&mainmenu=%2. The page displays a metadata form with the following fields:

- Další autorská práva: *Textová informace o právech k využívání. Specifikují se podmínky, na základě kterých může být práce distribuována, reprodukována atd. (automaticky je do záznamu vloženo: Text je chráněn podle autorského zákona č. 121/2000 Sb.)*
- Select
- *Omezení přístupu: Select
- Rozsah dokumentu: *V případě potřeby se zapisuje přesný rozsah práce (počet stran, příloh apod.), délka trvání zvukového záznamu aj.*
- Text input field
- *Název instituce: Select
- Povolené formáty: *text - PDF (PDF Converter), obrázky - JPG, video - MP4, audio - MP3.* (The text "PDF (PDF Converter)" is circled in red in the original image.)
- Zadejte cestu k souboru: Procházet... Popis souboru Select
- Přidej další
- Pokračovat

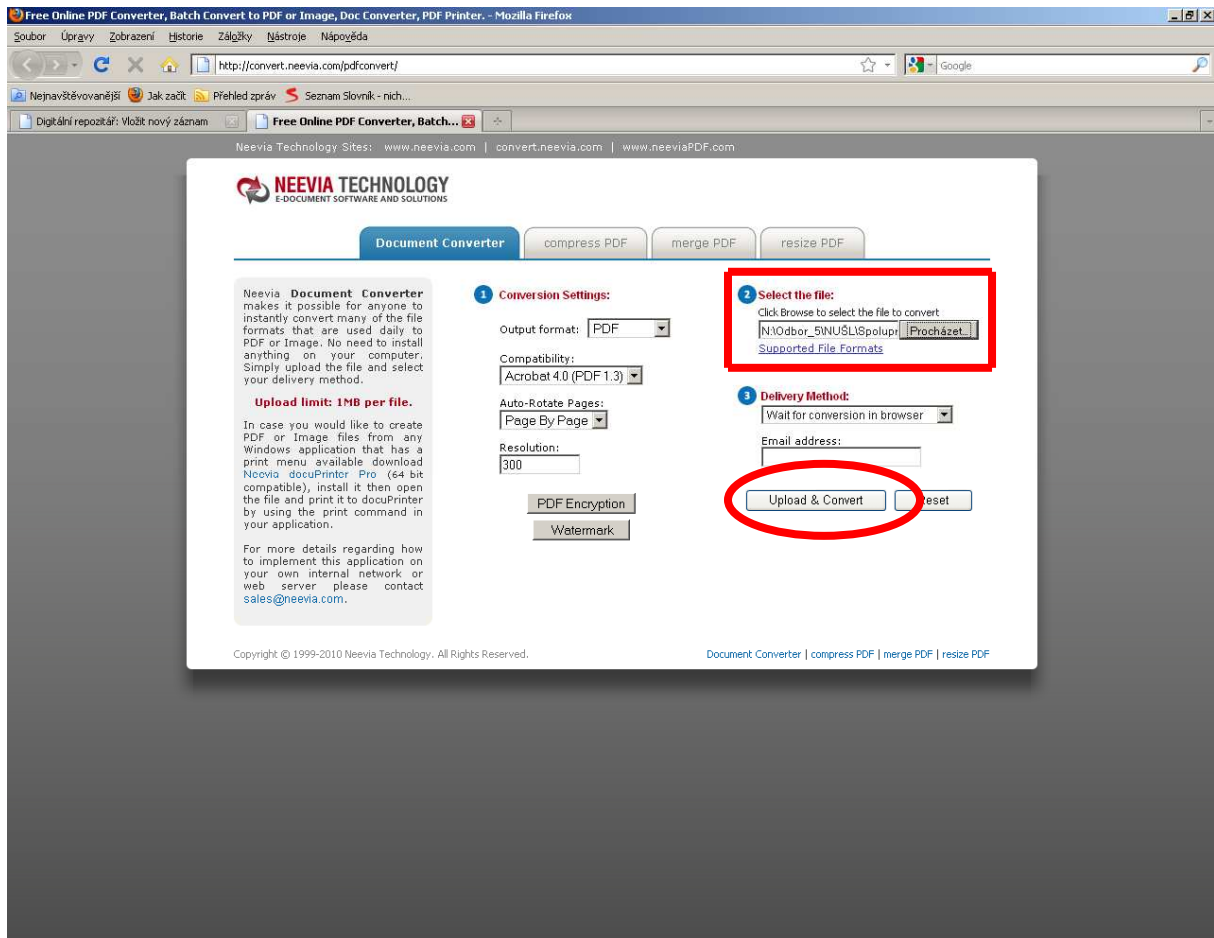
At the bottom of the form, the access number is displayed: Přístupové číslo(1): 1298640165_9772. A small "main menu" link is visible in the bottom right corner.

(1) Toto je Vaše přístupové číslo. Můžete ho použít pro pokračování s přerušeným vložením.
(2) Povinná pole jsou označeny červeně ve vložce 'Shnutí'.

Obr. 2. Odkaz na PDF Converter v metadatové šabloně v Digitálním repozitáři NUŠL

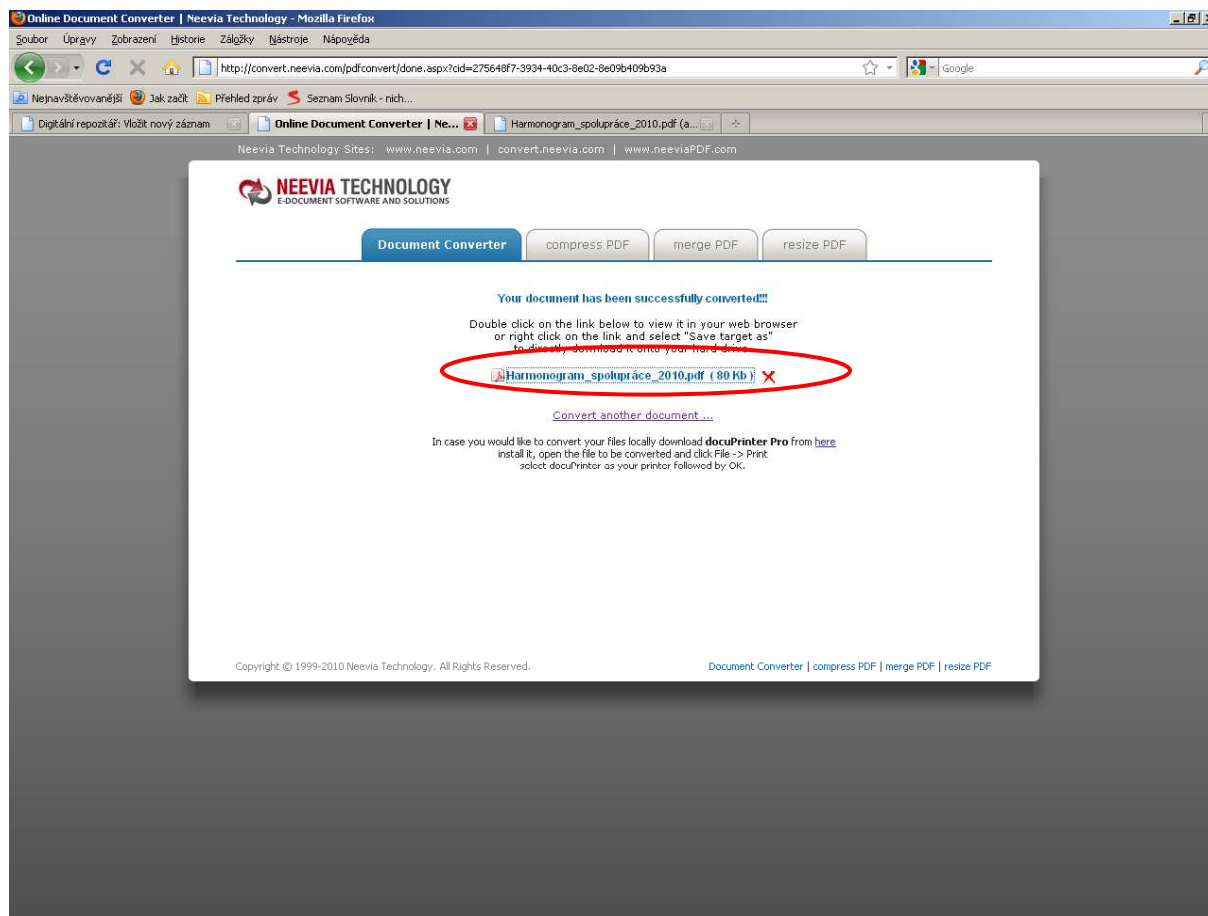

2. Po kliknutí na PDF Converter se zobrazí Neevia Document Converter (viz Obr. 3), kde v kroku č. 2 (Select the file) pomocí tlačítka „Vybrat soubor“ (nebo „Procházet“) vyberete požadovaný soubor ze svého počítače a stisknete tlačítko „Upload & Convert“.

Obr. 3. PDF Converter *Neevia Document Converter*, vložení souboru z vlastního PC

3. Po krátké chvilce PDH Converter v novém okně nabídne zkonvertovaný .pdf soubor ke stažení (viz. Obr. 4) – uložte jej do počítače (otevřít soubor a uložit).

Obr. 4. Zkonvertovaný .pdf soubor ke stažení

4. Hotový .pdf soubor můžete ze svého počítače uložit do Digitálního repozitáře NUŠL. Tento konvertor převádí pouze soubory do velikosti 1 MB. Větší soubory je možné převádět pomocí jiných výše zmíněných nástrojů. Zde jsou zkonvertované soubory zpravidla zasílány na e-mail. Některé online konvertory jsou časově limitovány – například umožňují převést 1 soubor za 30 minut apod.

Vedle komerčních nástrojů (FineReader, Adobe Reader) existuje řada programů, které jsou dostupné zdarma.

<http://www.dopdf.com/>

<http://www.openoffice.org> – v rámci balíku OpenOffice jde převádět dokumenty do .pdf

<http://www.xls-to-pdf.com/>

Existuje ale také celá řada online konvertorů.

<http://convert.neevia.com/pdfconvert/>

<http://www.wordtopdf.com/>

<http://www.freepdfconvert.com/>

<http://www.fastpdf.com/>

<http://www.pdfonline.com/convert-pdf/>